

Nee, zeggen de nonnen, het klooster is geen roeping voor *sissies*

bladen Marije van Beek

Hun overste gaf in een eerder leven Elvis Presley zijn eerste filmkus. Dat gegeven maakt het klooster Regina Laudis in de Amerikaanse staat Connecticut al ietwat ongevoel. Het was internationaal voorpaginanieuws toen Dolores Hart, inmiddels dus kloosteroverste, besloot de rest van haar leven tussen de muren van het klooster door te brengen. Maar alle zusters daar hebben een heel leven achter zich.

In **Juist**, het nieuwe maandblad van weekblad *Elsevier*, is een portret van de gemeenschap te lezen. Onder de nonnen bevinden zich een voormalig hoogleraar rechten, een succesvol advocaat, een kunstenaar, en een microbioloog. Alleen als je maatschappelijk succesvol bent, kom je dit klooster binnen. Die voorwaarde stelde de oprichter om te voorkomen dat Regina Laudis een ontsnappingsplaats zou worden voor onhuwbare dochters of religieuze fanaten. Ergens in het bos bij het klooster staat een houten hutje. Daar binnen is het laboratorium van zuster Noella. Zij is als microbioloog gespecialiseerd in kaasculturen, en een internationale autoriteit op haar vakgebied. Er hangen foto's van schimmels aan de muur. "Als ik door een microscoop kijk, zie ik het wonder van de schepping." Voormalig kunstrestaurateur Stephanie Cassidy woonde tot voor kort in een loft in New York. Al haar bezittingen heeft ze weggegaan via eBay en Facebook. "Alsof ze een pleister afrukte", zegt Cassidy. "Dat was wel pijnlijk, ja. Ik had echt een geweldige schoenencollectie."

Toch doet het klooster niet onder voor andere plaatsen als het op godsdienstigheid aankomt. Per dag zijn er zeven gebedsdiensten, en dan is er 's nachts ook nog één. "Eigenlijk is het een soort broeikas", leggen de nonnen uit, die zelf ook wel zien dat hun leven nogal radicaal is. "Het is geen roe-

ping voor *sissies*."

Intussen meldt **Elsevier** dat in de Nederlandse bollenstreek een katholieke traditie dreigt te verdwijnen. Bloemenkweker Bart Bergman uit Lisse is bang dat hij zijn jaarlijkse klus in Rome verliest. Al zo'n twintig jaar schenkt Nederland een bloementuin voor de paasviering op het Sint Pietersplein. En de paus voegt dan altijd een Nederlands zinnetje toe aan zijn toespraak: 'Dank voor de bloemen'. Vorig jaar had paus Franciscus die traditie nog licht herzien, door hem in het Italiaans uit te spreken.

Met de crisis in de sierteeltsector komt het budget voor het bloemengeschenk, ongeveer 100.000 euro, in gevaar. Omdat het bedankje van de paus zo'n goede sluitkrediet voor de Nederlandse bloemsierkunst opleverde, betaalden tot nu toe drie promotiebureaus de kosten. Maar die bureaus zijn inmiddels opgeheven, en in 2015 loopt het contract met het Vaticaan af. Volgens de telers zouden andere landen, bijvoorbeeld België, Frankrijk en Italië, de klus maar al te graag overnemen.

Ook Charles van der Voort, die met zijn broer Nic ooit is begonnen met de bloemengift vanuit zijn Leidse bloemenzaak, is er niet gerust op. Na het aantreden van de nieuwe, sobere paus Franciscus was er vorig jaar al minder te doen dan bij de eerdere pausen. Het moest wit zijn, en wat champagnekleurige en roze tinten. "Niet heel kleurrijk en uitbundig." Hij bewaart de mooiste herinneringen aan het jaar 2000, het Heilig Jaar dat de katholieke kerk elke kwart eeuw viert. Toen kon broer Nic echt uitpakken, en was het Sint Pietersplein op zijn mooist, blikt de bloemist terug. "Het werd echt iets bijzonders, een soort mini-Keukenhof."

Niemand weet hoe het verder moet met de bloemenzee. Charles van der Voort: "Het zou natuurlijk doodzonde zijn als we ermee moeten stoppen."

advertentie

OOK TROUW SPECIAAL VOOR ONZE LEZERS

Vergeven of vergelden?

Een avond over schuld en boete

Is vergeving een onbaatzuchtig gebaar waarmee beide partijen met zichzelf in het reine kunnen komen en zo af kunnen rekenen met gevoelens van wraak en schuld?

Is vergeving een vorm van beschaving en helemaal niet religieus geïnspireerd?

Een debat over de waarde van vergeving. Met:

Paul van Tongeren (hoogleraar filosofie)

Colet van der Ven (pedagoog en publiciste)

Rikko Voorberg (dominee)

Gerrard Boot (rechter en hoogleraar)

Moderatie: **Anne Stael**

Wanneer: dinsdag 15 april, aanvang 20.00 uur, café open 19.00 uur **Kaarten:** € 10,- en € 9,-

(65+/stadspas) via www.rodehoed.nl. Gratis voor studenten: aanmelden via kaarten@rodehoed.nl

Waar: Rode Hoed, Keizersgracht 102, Amsterdam

Organisatie: ForumC, Veritas en de Rode Hoed

Britse homo's en lesbiennes kunnen nu ook in het huwelijk treden. Maar een kerkelijk huwelijk in de Church of England is nog bij wet verboden. De Nederlandse Kerk in Londen biedt uitkomst.

TEKST **Arjen van der Horst**

Yes, I will in de

Peter en Paul kenden de Nederlandse Kerk, de Dutch Church, wel. Het Britse homostel woont in de Londense City en tijdens wandelingen liepen ze vaak langs het markante kerkgebouw aan Austin Friars, dat ingeklemd zit tussen de glanzende wolkenkrabbers van 's werelds machtigste financiële instellingen. "Dat is nou een prachtige plek om te trouwen", zeiden ze vaak tegen elkaar.

Die wens wordt nu waarheid. Binnenkort trouwen Peter en Paul in de Nederlandse Kerk. "Ze hebben geen enkele band met Nederland", vertelt Joost Röselaers, die sinds vorig jaar de predikant is van de Nederlandse Kerk. "Hun vraag was: mogen we als Engelsen in de Nederlandse Kerk trouwen? We hebben dat uitgezocht en op basis van het non-discriminatieprincipe kan dat. Je mag immers geen mensen uitsluiten op basis van hun achtergrond." Voor zover bekend is dit het eerste homohuwelijk in een gevestigde kerk in het Verenigd Koninkrijk.

De Nederlandse Kerk heeft een unieke status in het Britse kerklandschap. De kerk werd in 1550 opgericht door protestanten die de heksenjacht in de Nederlanden ontvluchtten. Ze vonden een veilig heenkomen in Londen, waar een grotere geloofsvrijheid was. De Engelse koning Eduard VI toonde zijn gastvrijheid door de Nederlandse protestanten een leegstaand gebouw van de Augustijnse broeders te geven.

Met trots wijst predikant Röselaers op een oud document dat ingelijst aan de muur van de Nederlandse Kerk hangt, naast een portret van Eduard VI. "Het is een kopie hoor", lacht hij. "Het origineel ligt veilig in een kluis." Het document beschrijft de verschillende privileges die de Nederlandse Kerk in 1550 kreeg. In een koninklijk statuut legde Eduard VI vast dat de Nederlandse Kerk diensten mocht houden in de eigen taal en zelf de liturgie mocht bepalen.

Hofpredikant

De koning gaf de predikant van de Nederlandse Kerk de status van 'royal chaplain' (hofpre-

dikant), een titel die Röselaers nog altijd draagt. Koningin Elizabeth heeft tientallen hofpredikanten, van wie Röselaers de enige niet-anglicaan is. "Het is wel bijzonder dat een hofpredikant een homohuwelijk voltrekt, terwijl de koningin aan het hoofd staat van een kerk die het niet toelaat."

Röselaers heeft nog een bijzonder privilege. "In Nederland zijn het kerkelijk huwelijk en burgerlijk huwelijk gescheiden. Maar hier ben ik gelijk aan een dominee van de Church of England, dus huwelijken die ik in de Nederlandse Kerk voltrek, gelden meteen als huwelijk voor de wet."

Toch is de Nederlandse Kerk volledig zelfstandig en heeft de Church of England geen enkele zeggenschap. Zo kon de Nederlandse Kerk zelf bepalen of ze het homohuwelijk omarmde. "In 1995 heeft deze kerk het homohuwelijk al toegelaten, maar dat was alleen nog maar een inzegening; homo's konden toen nog niet voor de wet trouwen. We zijn van oudsher een vrij liberale kerk en wij hebben die discussie over het homohuwelijk allang gevoerd. In het na-jaar hebben we nog wel beraad gehad omdat we wisten dat het homohuwelijk eraan zat te komen. Maar ik merkte weinig weerstand."

'Het doet mij verdriet dat het geloof, dat voor mij een bron van vreugde en vrijheid is, zo benauwend kan zijn'

De vrijheid van de Nederlandse Kerk in Londen staat in scherp contrast met het verbod dat geldt voor de anglicanen (zie kader). Predikanten van de Church of England mogen geen homostellen trouwen, zo besloot de op dit punt sterk verdeelde kerk. Verschillende anglicaanse predikanten hebben gezegd dat ze het verbod

Dutch Church

Sarah Keith (l.) and Emma Powell trouwden op 29 maart in Brighton. FOTO REUTERS

Voorgangers niet gedwongen om homopaar te trouwen

Om de vrijheid van geloofsovertuiging te beschermen, heeft de Britse regering een clause opgenomen in de wet die het homohuwelijk in Engeland en Wales mogelijk maakt. Door deze 'quadruple lock' kunnen 'religieuze organisaties of individuele predikanten niet gedwongen worden stellen van het gelijke geslacht te trouwen'.

De wet bevat ook een expliciet verbod voor homohuwelijken in de (anglicaanse) Church of England en de Church in Wales. Dat heeft te maken met de unieke status van beide kerken, die in feite staatskerk zijn. Een huwelijk in de Church of England en de Church in Wales geldt ook als burgerlijk huwelijk, waarbij het huwelijk nog altijd een verbintenis is tussen 'een man en vrouw'.

zullen negeren en alsnog homohuwelijken toestaan in hun kerken. Die huwelijken zullen alleen niet erkend worden door de wet.

Colin Coward is een anglicaanse dominee en directeur van Changing Attitude, een actiegroep van anglicanen die vecht voor gelijke rechten van homo's en lesbiennes. Ondanks alle obstakels is hij hoopvol. "Eigenlijk hebben we de strijd al gewonnen. Het is een kwestie van tijd voordat de kerk meegaat met de verandering in de maatschappij. De aartsbisschop van Canterbury is tegen het homohuwelijk, maar hij slaat een heel andere toon aan dan zijn voorgangers. Hij twijfelt openlijk of zijn standpunt nog houdbaar is. De hervormingen zullen niet snel gaan. Maar het gaat gebeuren."

Vooralsnog kunnen Britse homo's en lesbiennes voor een kerkelijke inzegening alleen terecht bij instellingen als de Nederlandse Kerk. Röselaers: "Het doet mij verdriet dat het geloof, dat voor mij een bron van vreugde en vrijheid is, zo benauwend kan zijn. Ik spreek weleens met Britse homostellen die zo betrokken zijn bij hun lokale kerk, terwijl diezelfde kerk iets heel wezenlijks in hun leven niet erkent." Toch

Niet-anglicaanse voorgangers zijn wel vrij om homostellen te trouwen. De Quakers, Unitariërs en de Metropolitaanse Gemeenschapkerk hebben al te kennen gegeven dat zij homohuwelijken accepteren in hun kerken. Ook joodse gemeenten hebben het homohuwelijk omarmd. David Mitchell, de rabbijn van de West London Synagoge, zal zelf een van de eerste mannen zijn die in de synagoge in het huwelijk treedt met zijn vriend. "Ik vind het fantastisch. Het zegt veel over hoe ver de Britse samenleving is gekomen. Ik ben vlak voor de eeuwwisseling uit de kast gekomen. Als je de situatie voor homo's toen vergelijkt met die van nu, is dat een wereld van verschil. Dit geeft ook een positieve impuls aan de joodse gemeenschap", zegt hij in een interview.

wil Röselaers het niet van de daken roepen dat de Nederlandse Kerk in Londen het homohuwelijk omarmt. "Ik doe normaal hooguit vijf tot zes huwelijken per jaar. Elk huwelijk vergt zeker drie dagen voorbereiding. Ik heb daarom ook elke interviewaanvraag van de Britse pers afgewezen. Voor je het weet, melden zich honderd paren aan voor een huwelijk, dan kan ik mijn normale werk niet meer doen."

Toch hoopt Röselaers dat de Nederlandse Kerk een voorbeeld is voor anderen. Volgens hem past het homohuwelijk naadloos in de bijzondere geschiedenis van de Nederlandse Kerk als vluchtelingenkerk. Hij haalt het verhaal van Mozes aan die de Israëlieten uit Egypte leidt richting het Beloofde Land. "Ik zie de kerk als een plek van vrijheid. Mozes nam zijn mensen mee door de woestijn naar het land van de vrijheid. Dat beeld wil ik ook als kerk neerzetten. Als we mensen kunnen losmaken van benauwde regels en naar hun vrijheid kunnen brengen, dan werk ik daar graag aan mee. Ik hoop dat we de eersten zijn die door de woestijn trekken naar het Beloofde Land. Ik hoop dat andere kerken zullen volgen."

Vroege stilte

tempeltest Stijn Fens

FOTO STIJN FENS

Trouw trekt door Nederland en test 'tempels' van velerlei soort. Vandaag: het oecumenisch ochtendgebed in de Domkerk in Utrecht.

De weg ernaartoe

Het is nog maar net licht als ik door Utrecht naar de Domkerk fiets. De stad heeft moeite om wakker te worden. Er zijn nog nauwelijks mensen op straat. Ook het Domplein is nog uitgestorven. De Dom overheerst alles. De kerk met dezelfde naam heeft daarentegen iets onopvallends. Iets van: sorry dat ik besta. Gelukkig gaan de automatische deuren voor me open. Ben ik tenminste niet voor niets zo vroeg mijn bed uitgekomen.

Praktische punten

In de kerk is het donker. Het maakt me een beetje bang. In de verte zie ik licht. Daar moet ik zijn. In een van de zijkapellen staan wat stoelen in een kring opgesteld. Er liggen geplastificeerde A4'tjes op en exemplaren van het Liedboek. Er zijn ook al wat mensen. Drie om precies te zijn. Het zullen er uiteindelijk zeven worden. Een mooi getal.

Daar zit ik dan op maandagochtend, heel erg vroeg met de eeuwige stilte van de Domkerk om mij heen. Om precies zeven uur dendert het carillon van de Dom los alsof het de buitenwereld wil laten weten dat het nog bestaat. Dan staat een oudere man op en heet ons welkom: dit moet de voorganger zijn. Om te beginnen doet hij de kaarsen aan. Hij leest het verhaal over de intocht van Jezus in Jeruzalem en we zingen lied 834 uit het Liedboek: 'Vernieuw Gij mij, o eeuwig licht! God, laat mij voor uw aangezicht, geheel van U vervuld en rein, naar lijf en ziel herboren zijn.' De kerk beantwoordt ons gezang met een mooie echo, alsof het gebouw besloten heeft ons voor onze trouw te belonen.

Reden om niet te gaan

Het is een oecumenisch ochtendgebed. En oecumenisch betekent in Nederland vaak: protestantse liturgie. Verstokte katholieken kunnen dus beter in bed blijven. De taal is die van de Reformatie, Maria is in geen velden of wegen te bekennen, hoewel van haar bekend is dat ze graag vroeg opstaat. De gezangen komen uit het Nieuwe Liedboek en ook het Onze Vader ('maar verlos ons van de boze') dat gebeden

wordt, zal vooral PKN'ers dichter tot de Heer brengen. En dan de voorbeden. Ze waren mooi geformuleerd en toegespitst op het moment van de dag, maar ook wel vaag. Zo baden we voor mensen die vrede brengen en voor diegenen die lijden onder de gevolgen van welvaart. Ik zou zeggen laat de aanwezigen zelf voorbeden formuleren. Leer je elkaar ook een beetje kennen.

Reden om wel te gaan

Na afloop vraagt de voorganger of ik zin heb in een kopje koffie. Ik wijs het vriendelijk af. 'Ik wens u een mooie werkdag', zegt hij nog. Als ik weer buiten sta, lijkt het alsof ik al uren wakker ben. Ik heb zin in de dag. Tegen de forensenstroom in fiets ik naar huis. Ik kom een bekende tegen en zie hem denken: wat raar. Hij rijdt de verkeerde kant op. Ik fiets rustig door en in mijn hoofd zingt nog steeds lied 834. 'Schepp, God, een nieuwe geest in mij, een geest van licht, zo klaar als Gij, dan doe ik vrolijk wat Gij vraagt en ga de weg, die U behaagt.'

Ochtendgebed in de Domkerk in Utrecht. Elke maandagochtend om 7.00 uur.

Domkerk

De eerste steen voor de Domkerk wordt gelegd in 1254. Er zal uiteindelijk 250 jaar aan worden gebouwd. Tot 1580 is de kerk katholiek, in dat jaar komt hij in het bezit de Hervormde Kerk. Vanaf 2003 is de PKN (Protestantse Kerk in Nederland) eigenaar. De kerk is ook de thuishaven van het Citypastoraat Utrecht.

Dom en Domkerk waren ooit met elkaar verbonden. Maar in 1675 raast een tornado over Utrecht die het middenschip van de kerk volledig verwoest. Sindsdien gaapt er een groot gat tussen kerk en toren. De brokstukken van het middenschip blijven twee eeuwen liggen. Pas in 1826 ontstaat het Domplein.

Elke dag zijn er vieringen in de kerk. Ook worden er concerten gehouden. (www.domkerk.nl)